

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 1790/2016
07.12.2016. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Љубице Милутиновић, председника већа, Јасминке Станојевић и Биљане Драгојевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из .., чији је пуномоћник Миодраг Тадић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, коју заступа Државно правобранилаштво, Београд, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 4646/15 од 18.05.2016. године, на седници одржаној 07.12.2016. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж 4646/15 од 18.05.2016. године, у делу става другог изреке, тако што се **ОБАВЕЗУЈЕ** тужена Република Србија да тужиоцу АА из ... поред досуђеног износа од 110.000,00 динара на име накнаде нематеријалне штете због повреде угледа, части, слободе и права личности због неоснованог лишења слободе, исплати још 90.000,00 (деведесетхиљада) динара, са законском затезном каматом почев од 26.05.2015. године до исплате, у року од 15 дана од дана пријема пресуде.

Ревизија тужиоца у преосталом делу изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 4646/15 од 18.05.2016. године **ОДБИЈА СЕ** као неоснована.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П 589/12 од 26.05.2015. године, ставом првим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца, па је обавезана тужена да му на име накнаде нематеријалне штете због повреде угледа, части, слободе и права личности због неоснованог лишења слободе исплати износ од 300.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 26.05.2015. године до коначне исплате. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца преко износа досуђеног ставом првим пресуде до тражених 9.000.000,00 динара, односно за 870.000,00 динара, као неоснован. Ставом трећим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца, па је обавезана тужена да му на име накнаде материјалне штете исплати укупно 43.808,58 динара и то појединачне новчане

износе по месецима, са законском затезном каматом на начин ближе описан у ставу трећем изреке. Ставом четвртим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужена да му на име накнаде материјалне штете исплати појединачне новчане износе по месецима са законском затезном каматом на начин ближе описан у ставу четвртом изреке. Ставом петим изреке, обавезана је тужена да у име тужиоца за период од 01.08.2007. године до 04.10.2007. године на износе из става првог изреке пресуде уплати доприносе за пензијско и инвалидско осигурање надлежном Републичком фонду ПИО – Филијала ..., доприносе за здравствено осигурање Републичком фонду здравственог осигурања за Браничевски округ – Филијала у ... и доприносе за осигурање од незапослености надлежном фонду за социјално осигурање од незапослености при Националној служби запошљавања – подручне јединице Ставом шестим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу након извршене уплате доприноса из напред наведеног става тужбеног захтева надлежном Републичком фонду ПИО преда уредно попуњен М4 образац. Ставом седмим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужена да му исплати износ од 182.688,00 динара на име отпремнине приликом одласка у старосну пензију, са законском затезном каматом почев од 01.09.2013. године до исплате. Ставом осмим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужена да о свом трошку због повреде права личности тужиоца објави у средствима јавног информисања пресуду Окружног суда у Пожаревцу К 141/08 од 30.12.2008. године, којом је тужилац ослобођен од оптужбе. Ставом деветим изреке, тужилац је ослобођен од плаћања трошкова парничног поступка – судских такси, а ставом десетим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име трошкова парничног поступка исплати износ од 8.955,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 4646/15 од 18.05.2016. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужене и потврђена пресуда Вишег суда у Београду П 589/12 од 26.05.2015. године, у делу става првог изреке, којим је обавезана тужена да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете због повреде угледа, части, слободе и права личности због неоснованог лишења слободе исплати износ од 110.000,00 динара, са законском каматом почев од 26.05.2015. године до исплате, као и у ставовима трећем, петом, шестом и десетом ставу изреке. Ставом другим изреке, преиначена је пресуда Вишег суда у Београду П 589/12 од 26.05.2015. године у преосталом делу става првог изреке, тако што је одбијен као неоснован тужбени захтев тужиоца за накнаду нематеријалне штете преко износа од 110.000,00 динара до износа од 300.000,00 динара, са законском затезном каматом почев од 26.05.2015. године па до исплате. Ставом трећим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена пресуда Вишег суда у Београду П 589/12 од 26.05.2015. године, у ставовима другом, четвртом, седмом и осмом ставу изреке. Ставом четвртим изреке, одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне другостепене пресуде тужилац је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду на основу члана 399. ЗПП ("Службени гласник РС" бр. 125/04, 111/09), који се примењује на основу

члана 506. став 1. ЗПП ("Службени гласник РС" бр. 72/11...55/14), па је нашао да је ревизија тужиоца делимично основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 361. став 2. тачка 9. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

У поступку пред нижестепеним судовима утврђено је да је решењем истражног судије Окружног суда у Пожаревцу Ки 67/07 од 13.07.2007. године, спроведена истрага против тужиоца, због основане сумње да је извршио кривично дело примања мита из члана 367. став 1. Кривичног законика. Решењем истражног судије Окружног суда у Пожаревцу Ки бр. 50/2007 од 28.07.2007. године тужиоцу је на основу члана 142. став 2. тачка 2. и 5. ЗКП одређен притвор из разлога што је истражни судија нашао да постоје нарочите околности које указују да би осумњичени ометао истрагу утицајем на сведоке уколико притвор не би био одређен, јер се ради о кривичном делу за које је прописана казна преко 10 година затвора, па сам начин извршења, с обзиром да се ради о припаднику МУП РС, представља тешку околност кривичног дела, те је одређивање мере притвора оправдано из изнетих разлога. Окружно јавно тужилаштво у Пожаревцу је подигло оптужницу Окружном суду Пожаревац Кт 132/07-103 дана 15.08.2007. године, против тужиоца због основане сумње да је извршио кривично дело примање мита из члана 254. став 1. КЗ РС. Решењем Окружног суда у Пожаревцу Кв 159/07 од 15.08.2007. године укинут је притвор према тужиоцу, а Окружни суд у Пожаревцу је дана 31.12.2007. године донео пресуду К 96/07 којом је тужилац ослобођен од оптужбе за извршење наведеног кривичног дела. Решењем Врховног суда Србије Кж1 бр. 637/08 од 15.04.2008. године укинута је пресуда Окружног суда у Пожаревцу К 96/07 од 31.12.2007. године и предмет враћен истом суду на поновно суђење. Окружни суд у Пожаревцу је 30.12.2008. године донео пресуду К 141/08 којом је тужилац ослобођен од оптужбе за извршење наведеног кривичног дела. Пресудом Апелационог суда у Београду Кж1 102/10 од 21.12.2010. године одбијена је као неоснована жалба Јавног тужиоца Окружног јавног тужилаштва у Пожаревцу и потврђена пресуда Окружног суда у Пожаревцу К 141/08 од 30.12.2008. године. На основу решења Министарства унутрашњих послова, кабинет министра 01 бр. ... од 28.09.2007. године тужиоцу је престао радни однос са даном 05.10.2007. године, због безбедносних сметњи. Пресудом Врховног суда Србије У 4340/08 од 16.06.2009. године одбијена је тужба тужиоца против наведеног решења. Тужилац је провео у притвору 22 дана и за то време је трпео страх и душевне патње. Такође, притвор је утицао и на његово породично стање, будући да се одмах по изласку из притвора развео. Колеге, комшије и пријатељи су га избегавали, више није могао нигде да се запосли, а цео тај поступак је био медијски пропраћен како у штампаним, тако и у електронским медијима.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је применом чл. 560. став 1. тачка 1. ЗКП, те 172. и 200. став 1. Закона о облигационим односима, оценио да тужиоцу припада право на накнаду нематеријалне штете за душевне болове због повреде угледа, части, слободе и права личности због неоснованог лишења слободе, у износу од 300.000,00 динара. Наведени новчани износ као правичну накнаду досудио му је заједно са

законском затезном каматом на основу члана 277. став 1. ЗОО и истовремено одбио захтев тужиоца по истом правном основу преко досуђене накнаде као превисоко постављен. Првостепени суд је делимично усвојио а делимично одбио тужбени захтев тужиоца на име накнаде материјалне штете, налазећи да тужиоцу припада накнада штете на име изгубљене зараде за месец август, септембар и 4 дана октобра, као и да му припада право да се код надлежног Републичког фонда ПИО уплате доприноси за пензијско и инвалидско осигурање, доприноси за здравствено осигурање и осигурање за случај незапослености за период од 01.08.2007. до 04.10.2007.године, као и да се, након извршене уплате наведених доприноса преда уредно попуњен М4 образац, док је нашао да захтеви за исплату зараде од тренутка када је тужиоцу престао радни однос као и за исплату отпремнине нису основани, јер је тужиоцу код тужене престао радни однос решењем туженог почев од 05.10.2007.године, пре него што је испунио услове за пензију. Првостепени суд је одбио захтев тужиоца којим је тражио да се тужена обавезе да о свом трошку објави пресуду Окружног суда у Пожаревцу К 141/08 од 30.12.2008. године, којом је тужилац ослобођен од оптужбе, налазећи да се тужиоцу потпуна сатисфакција због повреде права личности за које је трпео душевне болове постиже досуђивањем новчане накнаде.

Другостепени суд је у поступку по жалбама странака прихватио као правилно чињенично утврђење и правно закључивање првостепеног суда, осим у односу на висину досуђене накнаде тужиоцу за душевне болове због повреде части и угледа и слободе и права личности због неоснованог лишења слободе. У том делу је преиначио првостепену пресуду и досудио тужиоцу 110.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 26.05.2015. године, док је у преосталом делу тужбени захтев тужиоца за накнаду нематеријалне штете преко износа од 110.000,00 динара до износа од 300.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 26.05.2015. године одбио као неоснован. Другостепеном пресудом је такође, у преосталом усвајајућем и одбијајућем делу, првостепена пресуда потврђена.

По оцени Врховног касационог суда, пресуда Апелационог суда у Београду Гж бр. 4646/15 од 18.05.2016. године, у ставу другом изреке, у делу којим је одбијен захтева тужиоца за накнаду нематеријалне штете због повреде угледа части, слободе и права личности због неоснованог лишења слободе преко досуђених 110.000,00 динара а до износа од 300.000,00 динара, заснована је на погрешној примени материјалног права и то одредби члана 200. Закона о облигационим односима.

Из овог разлога Врховни касациони суд је преиначио наведену пресуду и одлучио као у ставу првом изреке ове пресуде.

Ценећи околности конкретног случаја, дужину периода у коме је тужилац био лишен слободе, тежину кривичног дела које му је стављено на терет, страх и душевне патње које је због лишења слободе трпео, а имајући у виду породично стање тужиоца, чињеницу да се након изласка из притвора развео, реакцију његовог окружења након изласка из притвора, немогућност запослења и медијску пропраћеност поступка, Врховни касациони суд налази да досуђени износ накнаде

нематеријалне штете у износу од 110.000,00 динара није адекватан значају повређеног добра тужиоца и циљу коме та накнада служи.

Зато је пресуда другостепеног суда делимично преиначена, па је на основу члана 200. Закона о облигационим односима, тужена обавезана да тужиоцу преко досуђеног износа од 110.000,00 динара исплати још износ од 90.000,00 динара, што чини укупан износ од 200.000,00 динара, који по оцени Врховног касационог суда представља правичну накнаду којом ће се постићи сатисфакција тужиоца за претрпљене душевне патње. Тужиоцу је досуђена, сходно члану 277. Закона о облигационим односима, и камата од доношења првостепене одлуке до исплате.

Одредба члана 200. став 2. Закона о облигационим односима, обавезује суд да приликом одлучивања о захтеву за накнаду нематеријалне штете, као и висини њене накнаде води рачуна о значају повређеног добра и циљу коме служи та накнада, а и о томе да се њоме не погодује тежњама које нису спојиве са њеном природом и друштвеном сврхом.

Тражени износ накнаде нематеријалне штете преко досуђених а до тражених 9.000.000,00 динара превисоко је постављен, па је Врховни касациони суд, имајући у виду критеријуме за одређивање висине правичне накнаде ревизију тужиоца у преосталом делу одбио као неосновану. Ни једним ревизијским наводом не доводи се у сумњу правилност оцене да износ од 200.000,00 динара представља правичну новчану накнаду и да је иста сразмерна јачини и трајању душевних болова, које је тужилац претрпео.

Правилно је побијаном одлуком примењено материјално право када је одлучено о захтеву за накнаду материјалне штете и захтеву за објављивање пресуде Окружног суда у Пожаревцу К 141/08 од 30.12.2008. године. Разлоге за делимично усвајање а делимично одбијање тужбеног захтева за накнаду тражених видова материјалне штете садржане у нижестепеним пресудама, прихвата као правилне и Врховни касациони суд. Другостепени суд је у побијаној пресуди ценио наводе и разлоге у жалби странака и за своју оцену дао детаљне и прихватљиве разлоге.

Како ни у односу на одлуку о захтеву за накнаду материјалне штете не постоје разлози на којима је заснована ревизија тужиоца, као ни разлози које ревизијски суд узима у обзир по службеној дужности, применом члана 405. став 1. ЗПП и у овом делу је одлучено као у ставу другом изреке, а применом члана 407. став 1. ЗПП, као у ставу првом изреке.

Тужилац није ревизијом побијао одлуку о трошковима поступка, па није било услова за њену оцену или корекцију. Осим тога, ревизијом није поставио и определио ни захтев за накнаду трошкова њеног изјављивања, зато ревизијски суд овом пресудом о делимичном усвајању и одбијању тужиоцеве ревизије није одлучио о трошковима, на основу члана 161. став 1. и 2., у вези члана 159. став 1. и 2. ЗПП.

**Председник већа – судија
Љубица Милутиновић,с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**